

ת"פ 29349/02/15 - מדינת ישראל נגד מרי אגדזניאן

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 29349-02-15 מדינת ישראל נ' אגדזניאן
תיק חיצוני: 0002777722011

בפני	כבוד השופטת - נשיאה עינת רון
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	מרי אגדזניאן

החלטה

לפניי בקשת המאשימה לחילוט ערבויות, מכוח סעיף 51 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו 1996 (להלן: "חוק המעצרים"), להורות על חילוט הערבות העצמית של המשיבה 1 (היא הנאשמת), וכן על חילוט ערבות צד ג' של המשיב 2, מר ודים שצ'ולוקוב, אשר שימש כערב צד ג', וזאת לאור הפרה בוטה של תנאי הערובה שנקבעו במסגרת ת"פ 29349-02-15, לפיה לא התייצבה הנאשמת למאסר הנגזר עליה.

רקע ועובדות:

נגד הנאשמת הוגש כתב אישום, אשר ייחס לה 11 פרטי אישום של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, תשל"ז 1977 .

ביום 9/3/16, הודתה הנאשמת והורשעה בעובדת כתב האישום.

כעולה מעובדות כתב האישום, הנאשמת עבדה בחברת "מתן" שעסקה במתן סיוע לקשישים.

במסגרת תפקידה בחברה, היתה הנאשמת אמונה על איתורם של קשישים הזקוקים למטפלים צמודים ומתן מענה לצרכיהם.

לאחר שגמלה בליבה של הנאשמת החלטה להונות את הקשישים ונזקקים אחרים, היא הציגה מצג כוזב לפיו היא מועסקת בחברת "עמידר", או מחלקת הרווחה של עיריית ראשון לציון, העובדת עם חברת "עמידר" ויכולה לסייע בקבלת דירה מ"עמידר" בהקדם.

בתמורה לכך דרשה הנאשמת מקורבנותיה סכומי כסף גבוהים, אותם שלשלה לכיסה מבלי שקידמה את קבלת הדירה כמובטח ותוך ניצול חולשתם ומצוקתם של קורבנותיה.

כתב האישום מפרט אחד עשר מקרים כאלה, שהתרחשו בשנים 2009-2010, במהלך תקופה זו קיבלה הנאשמת מקורבנותיה סכומים כוללים של כ-548,000 ₪.

ביום 19/7/17, נגזר עונשה של הנאשמת ל-36 חודשי מאסר לריצוי בפועל, עונש מאסר מותנה, קנס ופיצוי לנפגעי העבירה.

בהסכמת הצדדים, עוכב ביצוע עונש המאסר של הנאשמת עד ליום 30.7.17, אז נקבע כי על הנאשמת להתייצב בשעה 08:00, בכלא נווה תרצה לתחילת ריצוי עונשה.

במסגרת החלטתי, הוריתי כי הנאשמת תחתום על ערבות עצמית בסך 50,000 ₪ וכן תחתם בעניינה ערבות צד ג' על ידי בעלה (הוא המשיב 2), בסכום של 100,000 ₪ עוד נקבע כי על הנאשמת איסור לעזוב את תחומי מדינת ישראל תוך שנרשמה הצהרתה שלפיה אין ברשותה דרכון.

ביום 23/7/17, במסגרת הליך עפ"ג 51012-07-17, הגיש ב"כ הנאשמת ערעור על גזר הדין, ביום 14/11/17, התקבל הערעור ועונשה של הנאשמת קוצר כך שנקבע כי הנאשמת תרצה סך של 26 חודשים, עוד במסגרת הליך הערעור, בוטל רכיב הקנס, יתר רכיבי הענישה נותרו בעינם.

במעמד פסק דין של הערעור, הורה בית המשפט המחוזי כי על הנאשמת להתייצב לריצוי עונש מאסרה ביום 19/11/17.

חרף האמור, לא התייצבה הנאשמת לריצוי מאסרה.

בסוף חודש נובמבר 2018, פנה ב"כ המאשימה אל ב"כ הנאשמת, אז נמסר למאשימה כי הנאשמת נמלטה לחו"ל בסמוך לאחר מתן פסק הדין בערעור, ובכך לא התייצבה למאסרה. הנאשמת 1 התראיינה על כך בתקשורת והודתה כי נמלטה מן הארץ עם דרכון זר שיש ברשותה ואף נעצרה לזמן קצר בארמניה.

בבקשתה, מציינת המאשימה כי כניסותיה ויציאותיה של הנאשמת מן הארץ אינן מעידות כי יצאה מגבולות הארץ במועד מסוים לאחר מתן פסק הדין בערעור.

טענות המאשימה:

לטענת המאשימה, מוסד הערבויות הינו אבן יסוד בהבטחת התייצבויות נאשמים למאסר, וכדי לשמר זאת, על בית המשפט הנכבד, לעמוד איתן על מימוש התחייבויות אלו, ובכך להעביר מסר הרתעתי.

בנסיבות אלה, סבורה המאשימה כי יש להורות על חילוט הערבות העצמית בסך 50,000 ₪ עליה חתמה הנאשמת, מאחר שלא ניתן להביאה לדיון, וזאת מכוח הוראות סעיף 51 (ב) לחוק המעצרים, עוד עתרה המאשימה כי יחולטו כספי ערבות צד ג' בסך 100,000 ₪ עליהם חתם המשיב 2, בהתאם להוראות סעיפים

51 (א) ו- 51 (ג) לחוק המעצרים ולחלט את ערבותו.

בדין שהתקיים בפניי ביום 16/6/19, הוסיף ב"כ המאשימה כי הנאשמת ברח לחו"ל, כשעונש מאסר מרחף מעל ראשה, כשאין בכוונתה לחזור, תוך זלזול בהחלטות בית המשפט, הנאשמת פגעה באמון הציבור והותירה את קורבנות העבירה ללא כל פיצוי לפיכך, יש להורות על חילוט מלא של התחייבותה.

לעניין המשיב 2, הוסיף ב"כ המאשימה וטען כי תכלית הערבות הינה הרתעת הערב והנידון עצמו (הנאשמת) על מנת שתדע שאם היא מפרה את תנאי הערבות, היא פוגעת בכך בקרוביה, שמונו כערבים עליה מבחינה כלכלית שהרי הערב נחשב כזרועו הארוכה של בית המשפט.

ב"כ המאשימה הדגיש את החומרה במעשי הנאשמת, שהורשעה בדין, להבדיל מעצור שמשוחרר בערובה שבורח, שחזקת החפות עודנה עומדת לו.

בעניינינו, המשיב 2, הגיע לתחנת המשטרה יום קודם לבריחת הנאשמת, מסר כי הנאשמת מתעדת לברוח ולא להתייצב לריצוי עונשה, כאשר מעדותו של המשיב 2 במשטרה עולה כי הנאשמת מסרה לו את הדברים בסביבות השעה 10:30 לערך, כאשר המשיב 2 הגיע לתחנת המשטרה רק בשעה 19:00 בערב, כאשר הנאשמת יכלה לברוח בפרק הזמן הזה. מדובר בערב שמכיר את הנאשמת, יש להם ילדה משותפת וסביר להניח כי ידע כי ברשותה דרכון זר, הנאשמת ברחת עם בתם המשותפת שלה ושל המשיב 2 והלה כלל לא הגיש תלונה במשטרה על חטיפה. דומה כי במעשיו המשיב 2, ניסה "לצאת ידי חובה" עת ניגש למשטרה בשעות הערב והודיע כי בכוונת הנאשמת לברוח את הארץ ובהמשך, לא פנה למשטרה פעם נוספת והודיע כי הנאשמת ברחת.

בנסיבות האמורות, סבורה המאשימה כי יש להורות על חילוט מלא של כספי הערבות של המשיב 2, כמו גם חילוט מלא של התחייבות הנאשמת.

טענות המשיב:

לטענת המשיב 2, הנאשמת שלחה לו הודעת SMS שלפיה בכוונתה לעזוב את הארץ עם בתם המשותפת. לגרסתו, לא ידע כי עליו לפנות למשטרה, ורק לאחר שבירר מה עליו לעשות ניגש לתחנת המשטרה.

המשיב 2, מסר כי הנאשמת פיזרה המחאות שלו ללא ידיעתו, וכתוצאה מכך נפתחו כנגדו הליכי הוצאה לפועל בסך של כחצי מיליון שקלים והוא נקלע לקשיים רבים.

לשאלת בית המשפט, הוסיף המשיב 2, כי ידע שהוא חתום על ערבות וכי פנה למשטרה, אך לא הבין על מה חתם ולא ידע מה עומד מאחורי הערבות, לגרסתו, בתחנת המשטרה צחקו עליו ואמרו לו ללכת הביתה.

דין והכרעה:

אין צורך להכביר מילים אודות חשיבותה של האפשרות לשחרור חשוד, נאשם, או נידון בערובה. תכלית מוסד השחרור בערבות הינה לאפשר פגיעה קטנה ככל הניתן בחירותו של אדם טרם בירור אשמתו במשפט או על

מנת להתיר למורשע בדין למצות את זכויותיו עד להכרעה בערעור.

מאידך, עומד הצורך בהגנה על האינטרס הציבורי במיצוי הדין עם הנאשמים (בש"פ 7925/11 לז"ר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (ניתן ביום 27/6/12)).

הערבות הכספית אותה מטיל בית המשפט על מפקחים/ערבים כתנאי לשחרורו של נאשם, נועדה להבטיח כי הללו יעמדו בהתחייבויות שנטלו על עצמם במלואם, היקף הערבויות הכספיות המוטלות עליהם מושפע באופן ישיר מחומרת העבירות המיוחסות לנאשם, ממסוכנותו ומהיקף החשש להימלטות מאימת הדין. משמונה אדם לשמש כערב, עליו להצדיק את האמון שנתן בו בית המשפט, בהתבסס על הצהרתו באשר למוכנותו ויכולתו למלא את התפקיד שמוטל על כתפיו, עליו לדעת כי הוא ערב לשלום הציבור בכללותו ואין הוא רשאי להקל ראש במשימה שנטל על עצמו.

סעיף 87 לחוק העונשין, מקנה לבית המשפט את הסמכות, לעכב ביצוע גזר דין של מורשע. סעיף 87 (ג) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט להתנות עיכוב ביצועו של גזר הדין במתן ערובה או בתנאים אחרים כפי שימצא לנכון.

סעיף 48(א) לחוק המעצרים, קובע את התנאים לשחרור בערובה. סעיף זה מתייחס הן לחשוד, הן לנאשם והן לאדם שהורשע בעבירה וממתין להכרעה בערעורו. על פי סעיף זה, תכלית הערובה הינה בין היתר להבטיח כי המורשע יתייצב לדין בערעור או לנשיאת עונשו:

"[... 48(א)]. שחרור בערובה הוא על תנאי שהמשוחרר יתייצב לחקירה, לדין במשפטו או בערעור, או לנשיאת עונשו, בכל מועד שיידרש..."

למפקחים המתמנים על ידי בית המשפט ו/או לערבים, תפקיד מרכזי במימושה של האפשרות לשחרר אדם בתנאי ערבות, והם מתחייבים אישית להזהיר בכל עת את המפוקח מהפרת תנאי המעצר או להבטיח התייצבותו לריצוי עונש המאסר, וככל שהופרו - לדווח מיידית לרשויות, שאם לא כן ימעל המפקח בתפקידו שלא לדבר על השלכות כספיות (הערבות) והפליליות שעשויות לנבוע מכך.

הערובה הכספית, אם כן, המוטלת על המפקחים כתנאי לשחרורו של נאשם, נועדה להבטיח כי המפקחים יעמדו בהתחייבות שנטלו על עצמם (בש"פ 1902/19 אביטן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (ניתן ביום 2/6/19) (להלן: "עניין אביטן")).

הערובה, לפי נוסחה, היא מוחלטת ובלתי מסויגת והפעלתה אוטומטית במקרה של אי עמידה בתנאיה ובענייננו, הימלטות הנאשמת מן הארץ.

דהיינו, משנוכח בית המשפט כי משוחרר בערובה הפר תנאי מתנאי השחרור, ו/או לא התייצב לריצוי עונשו, רשאי הוא להורות על חילוט הערבות (סעיף 51(ב) לחוק המעצרים), כאשר על תכליות מנגנון חילוט הערבות, עמדה כב' השופטת ברק ארז בבש"פ 8163/12 אלון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (ניתן ביום 19/11/12):

" [...] בין התכליות הבולטות של חילוט ערבויות של צדדים שלישיים, ולא כל שכן מפקחים, בולטת

התכלית ההרתעתית. מן ההיבט של הרתעה אישית, האפשרות של חילוט מדרבנת את הערב לא לזנוח את מחויבויותיו. מן ההיבט של הרתעת הרבים, שמבחינות מסוימות חשובה אף יותר, בהקשר זה, חילוט של ערבות במקרה של הפרה תורמת להעברת המסר שעניינו חשיבותן של ההתחייבויות שנוטלים על עצמם מי שמסכימים לפקח על נאשמים ונידונים, ובכך לוקחים על עצמם להגן על הציבור מפני מי שחלה לגביהם חזקת מסוכנות. רק כך יפנימו המפקחים את כובד האחריות הכרוך בתפקידם ואת ההשלכות האישיות הנובעות מהפניית עורף לתפקידם זה. ניתן להוסיף ולומר כי האפשרות של חילוט הערבות תורמת להכוונת התנהגותם של הנאשמים עצמם. יידעו כל נאשם או נידון, המתעתד להפר את תנאי שחרורו, כי במעשיו הוא עתיד לפגוע באנשים קרובים לו אשר הסכימו לערוב לו."

במקרים אלו, בהם משוחרר בערובה הפר תנאי מתנאי השחרור, על בית המשפט להחליט, על פי שיקול דעתו, האם יש לחלט את הערבות כולה או חלקה (עניין אביטן לעיל), במסגרת זו בית המשפט בוחן את מהות האישומים כנגד הנאשם, הנאשמת בענייננו ואת חומרת ההפרה שבוצעה (בש"פ 8626/04 צ'וסקין נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (ניתן ביום 10.10.04)), עוד נבחנת מידת האחריות של המפקחים להפרה:

"[...] מושכלות ראשונים הם כי תנאי ערבות והפקדה כספית הנדרשים מנאשם כתנאי לשחרורו בחלופת מעצר נועדים להבטיח כי במקרה של הפרה הם ימומשו במלואם או בחלקם לאוצר המדינה... הדעת נותנת כי שמורה לבית המשפט הסמכות להורות לא רק על חילוט הערבות כולה, אלא גם על חילוט חלקה, תוך שהשיעור הנאות נקבע בהינתן מכלול נסיבות הענין העומד לדין (קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק ראשון, תשנ"ז-1997, עמ' 269). בכך, משמשים תנאי הערובה משום בטוחה לכך כי נאשם יכבד את תנאי השחרור וימנע מלהפר אותם, וכי הערבים שנטלו אחריות לפקח עליו יעמדו בחובתם זו, שאם לא כן, עלולים הם להיפגע בכיסם..."

מורשע, אשר הפר את תנאי שחרורו צריך לצפות כי בית המשפט יחלט את הערבויות שהופקדו בתיק, הן את התחייבותו העצמית והן את הערבות צד ג' וכספים שהופקדו, ככל שהופקדו. סמכות זו של בית המשפט קבועה בסעיף 51 (א) לחוק המעצרים, המורה כהאי לישנא:

"[...] 51 (א) שופט הדין בעניינו של משוחרר בערובה, שהובא לפניו בשל הפרת תנאי מתנאי השחרור, רשאי להורות על חילוט הערבות, ואם התגבשה עילת מעצר, לעצרו או לשחררו בערובה בתנאים שיקבע.

(ב) נוכח שופט כי משוחרר בערובה הפר תנאי מתנאי השחרור וכי ולא ניתן להביאו בפניו, רשאי הוא להורות על חילוט הערבות.

(ג) בקשה לחילוט ערבות שניתנה על ידי ערב לא תידון אלא אם כן ניתנה לערב הזדמנות להשמיע את טענותיו."

ביום 19/7/17 חתם המשיב 2, על ערבות צד שלישי בהליך פלילי, כאשר הערבות בחלקה מורה כדלקמן:

"[...] אני/אנו הח"מ ערב/ים לכך שמר/גב' מרי אגדזניאן ת.ז. 324694926, ימלא אחר תנאי הערובה

המפורטים להלן. אם יופר תנאי מתנאי הערובה אשלם/נשלם ביחד ולחוד לאוצר המדינה כל סכום שיצווה בית המשפט עד סכום של 100,000 ₪".

עוד וכחלק מתנאי הערבות נקבע כי:

" [...] הנאשם/המערער/המשיב/המבקש יתייצב לנשיאת העונש שהוטל במשפט בתיק 29349-02-15 ביום _____ או בכל מועד אחר שיוורה בית המשפט" (נספח ה' לבקשה).

בדיון כאמור, מסר המשיב 2, כי לא הבין לחלוטין את משמעות הערבות עליה חתם ומשכך ניגש לתחנת המשטרה להודיע כי אין לו קשר עם הנאשמת וכי הלה מסרה לו כי בכוונתה לצאת את גבולות הארץ, רק בשעות הערב.

אינני מקבלת טענה זו שלפיה הערב לא הבין את התפקיד שהוטל עליו ואת משמעות ערבותו. חתימתו של המשיב 2, על כתב הערבות מהווה הסכמה מפורשת לכך שהוא נוטל על עצמו את האחריות להבטחת התנאים שנקבעו בעניינה של הנאשמת. לא ניתן לומר כי הוא לא ידע שהפרת התנאים תגרור עמה את האפשרות לחלט את ערבותו עד למלוא גובה סכום הערבות אליו התחייב זאת ועוד, אני מקבלת את טענת המאשימה כי לא מן הנמנע כי המשיב 2, כמי שהיה נשוי לנאשמת ידע כי ברשותה ובחזקתה דרכון זר וכי הצהרתה בבית המשפט שלפיה אין ברשותה דרכון לא הייתה אמת.

כאמור לעיל, המשיב 2 המתין מספר רב של שעות עד אשר ניגש אל תחנת המשטרה והודיע כי אין לו קשר עם הנאשמת, אם בתו וכי הלה מסרה לו, באמצעות הודעת SMS כי בכוונתה לצאת את גבולות הארץ, בפרק הזמן הזה, שבין הודעת הנאשמת למשיב 2 לפנייתו למשטרה, יכולה הייתה הנאשמת לעזוב את הארץ ואף לשוב אליה. על המשיב 2, מייד עם קבלת ההודעה כאמור, היה לסור לתחנת המשטרה ולהודיע כי בכוונת הנאשמת לעזוב את הארץ ולא להמתין מספר רב של שעות ובכך לאפשר לנאשמת להימלט עד אשר המשטרה תאתר אותה.

המשיב 2 התחייב, בכתב הערבות כי הנאשמת תתייצב לנשיאת העונש שיוטל עליה, במועד שנקבע ובהתחייבות זו לא עמד.

התוצאה הנגזרת מהחלטתי זו קשה היא, המשיב 2 יידרש לשלם מכיסו סכום כסף גבוה ביותר והוא זה שנדרש לשאת בתוצאות מעשיה של הנאשמת, אשר חמקה מריצוי עונשה.

על כן, לנוכח התכלית ההרתעתית העומדת בבסיס סעיף 51 לחוק המעצרים, אין מנוס מחילוט מלא של ערבות המשיב 2.

יידעו ויפנימו המתחייבים לפקח על חשוד, נאשם או נידון את מלוא כובד האחריות המוטל על כתפיהם ויידע כל נאשם או נידון השוקל להפר את תנאי שחרורו בערובה כי הוא עתיד לפגוע פגיעה אנושה במבקשי טובתו שהסכימו לערוב לו.

בעניינה של הנאשמת, הרי שהנאשמת חתמה על התחייבות עצמית שלפיה אם תפר תנאי מתנאי השחרור, תשלם לאוצר המדינה כל סכום שיצווה בית המשפט עד לסכום של 50,000 ₪.

הנאשמת, לא התייצבה לעונש המאסר שנגזר עליה ונמלטה מהארץ, כעולה מדברי המאשימה, הנאשמת התראיינה בכלי התקשורת הישראליים ומסרה כי אין בכוונתה לחזור ארצה.

בכך, הפרה הנאשמת את האמון שניתן לה על ידי בית המשפט, כאשר נקבע לא אחת, כי ניתן להשוות את הדברים למערכת יחסים חוזית, בבסיסה עומד מדד האמון (בש"פ 9854/06 עטיאס נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (ניתן ביום 13.2.06)).

סוף דבר:

אני מורה על חילוט מלא של סכום הערבות של המשיב 2, בסך של 100,000 ₪.

עוד אני מורה על חילוט התחייבותה העצמית של הנאשמת בסך של 50,000 ₪.

החילוט הינו לטובת אוצר המדינה.

המזכירות תעביר החלטתי זו לצדדים ולבאי כוחם.

ניתנה היום, ב' חשוון תש"פ, 31 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.